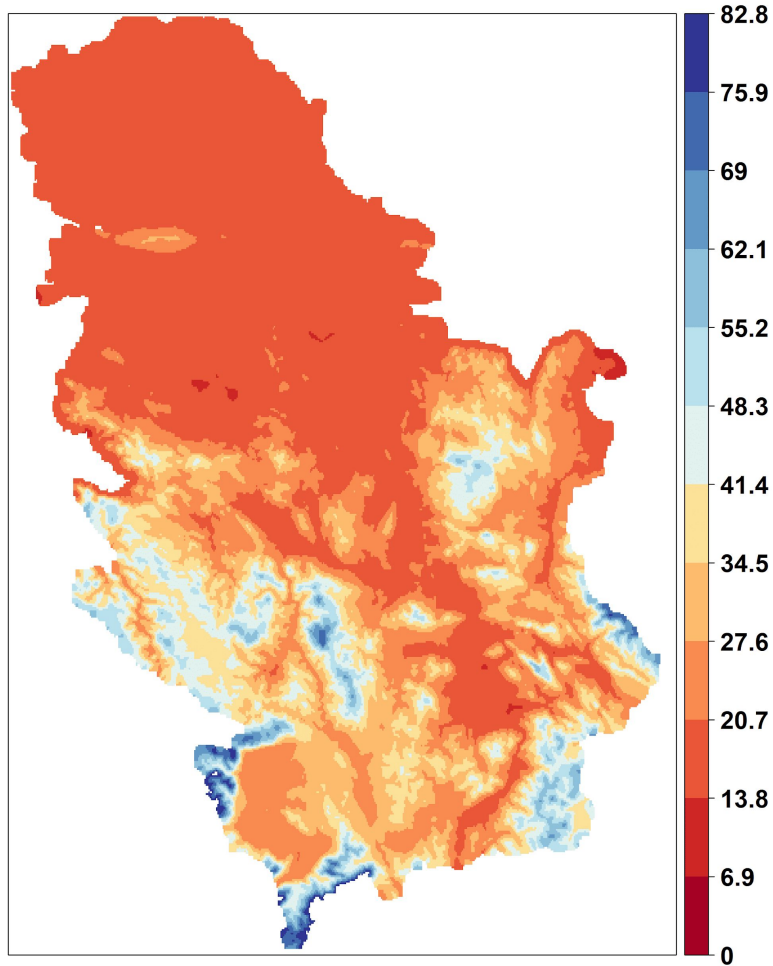

Индекси климатских екстрема

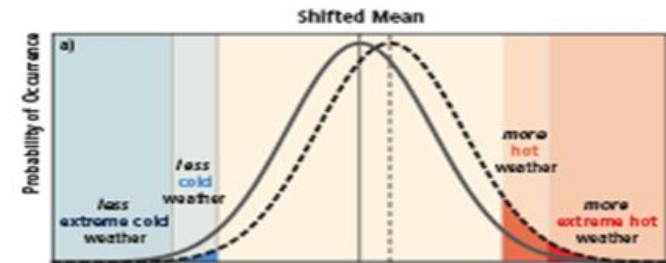
Биљана Милић-Петровић
Александра Кржич

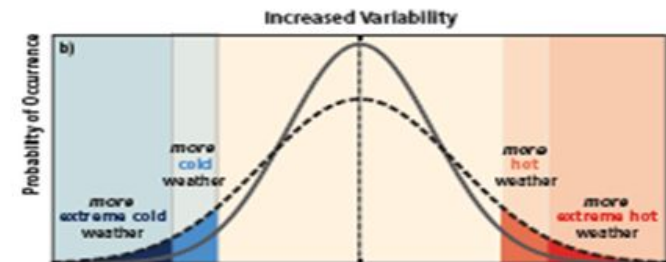
Климатска варијабилност и климатске промене

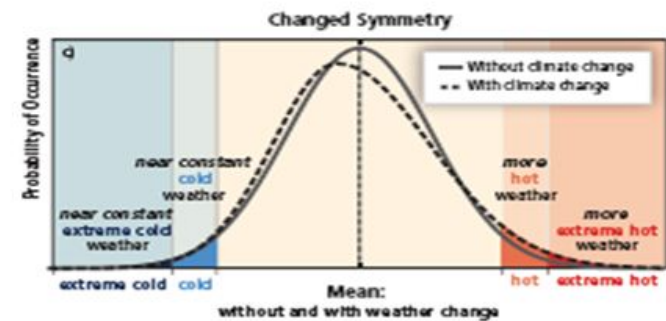
Померена средња вредност

Промена варијабилности

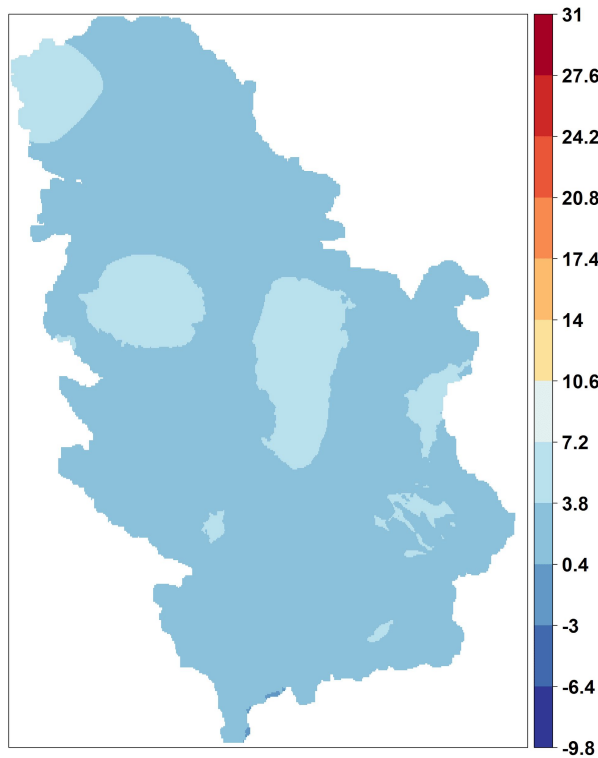
Промена симетрије

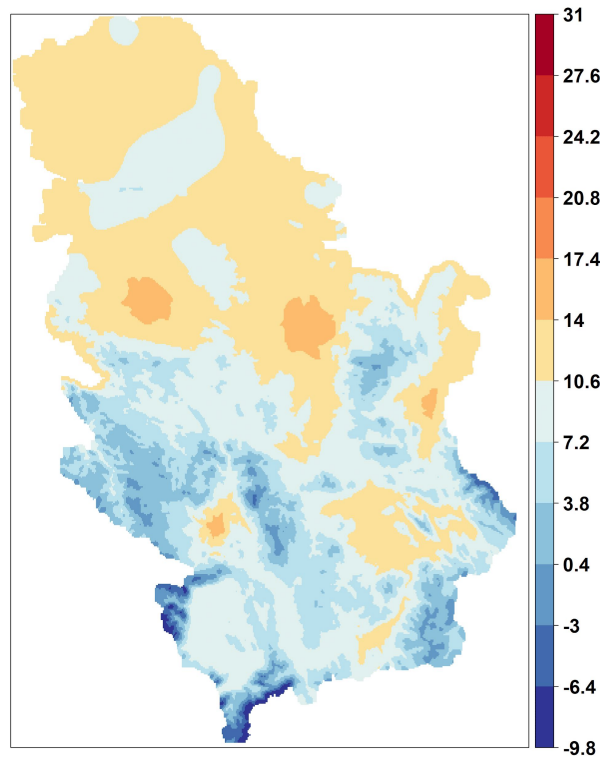
Извор: IPCC Managing The Risks Of Extreme Events And Disasters To Advance Climate Change Adaptation 2012.

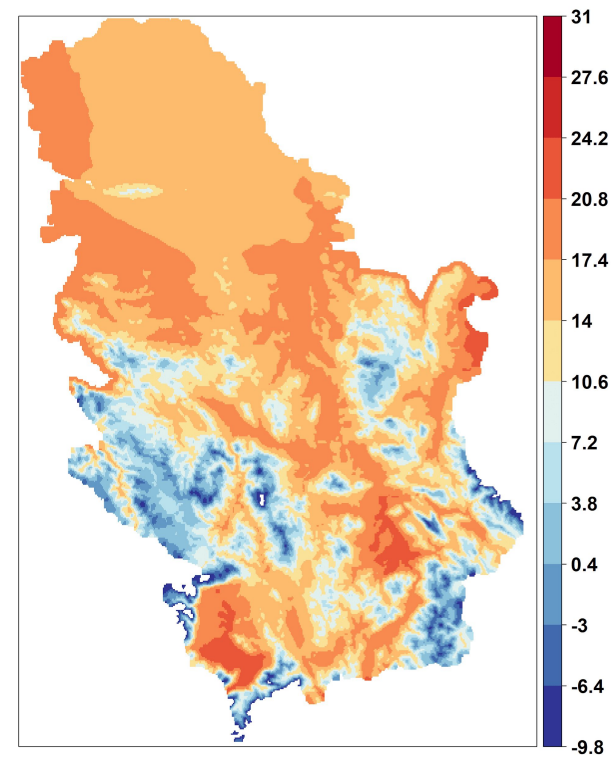
Број дана са максималном температуром већом од 30°C

1971-2000 / 1961-1990

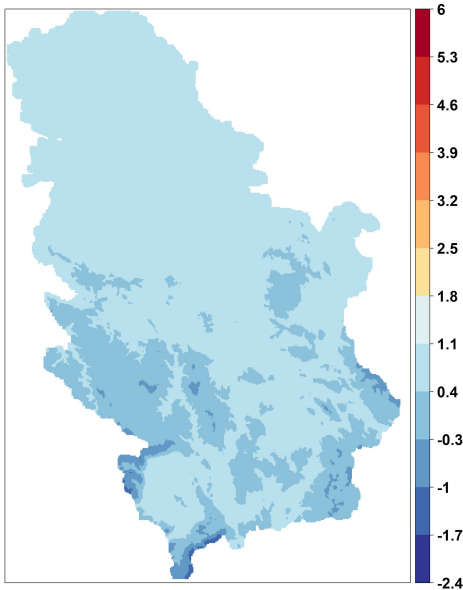
1981-2010 / 1961-1990

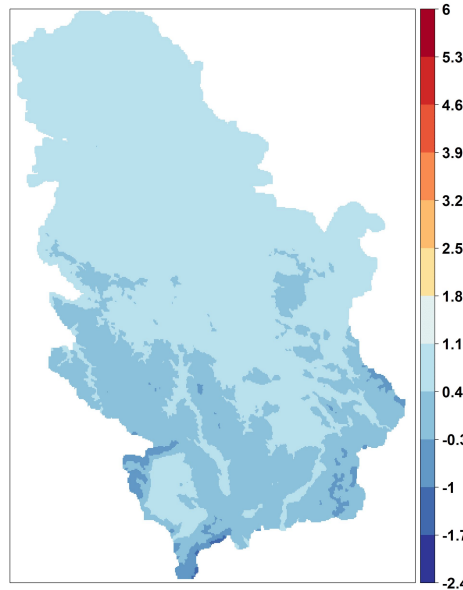
1991-2020 / 1961-1990

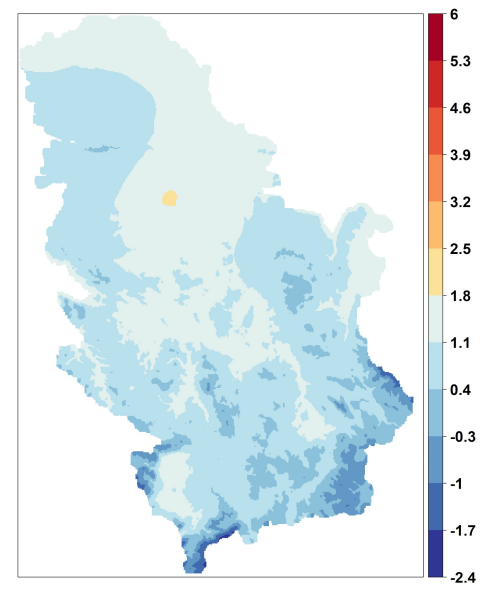
Минимална температура

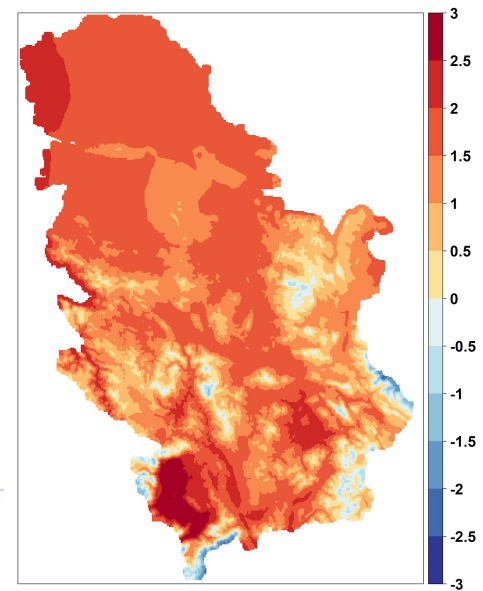
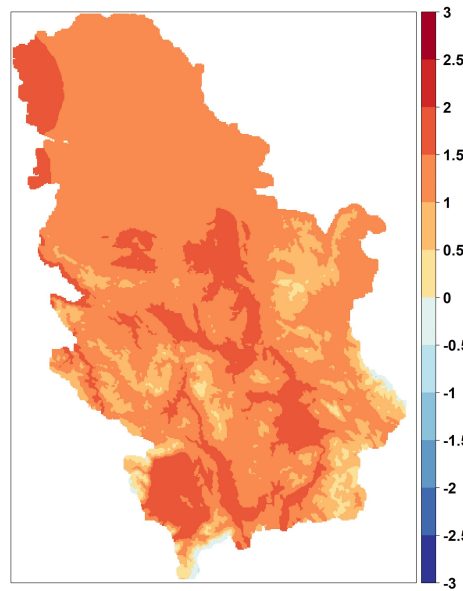
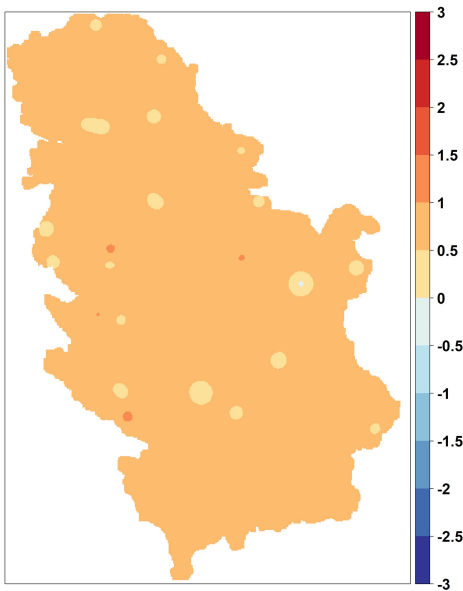
1971-2000 / 1961-1990

1981-2010 / 1961-1990

1991-2020 / 1961-1990

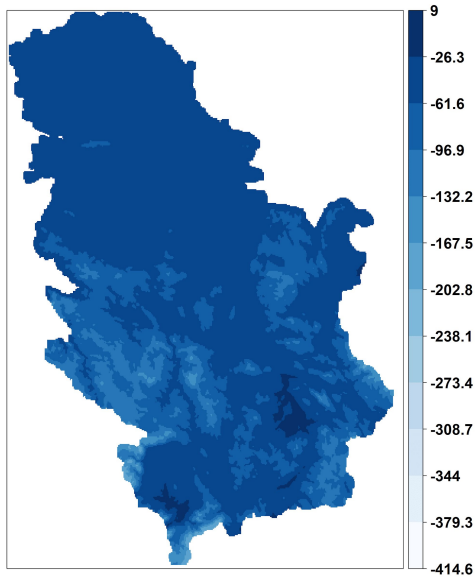

Максимална температура

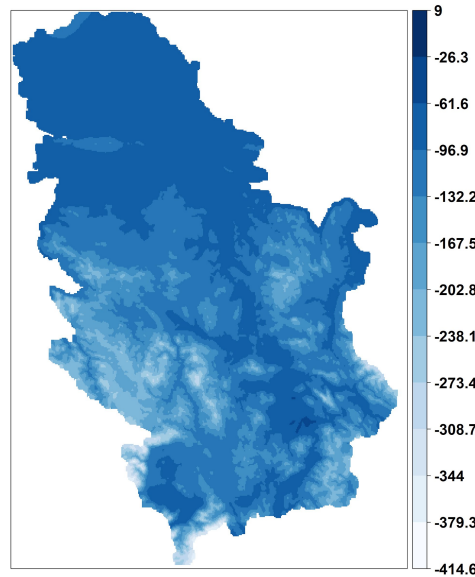

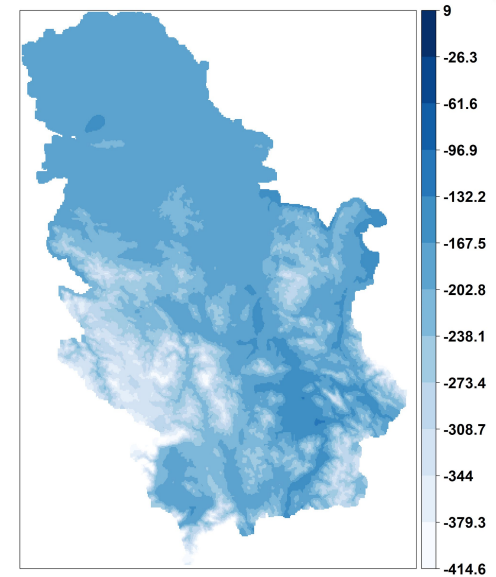
Степен дан грејања (12°C)

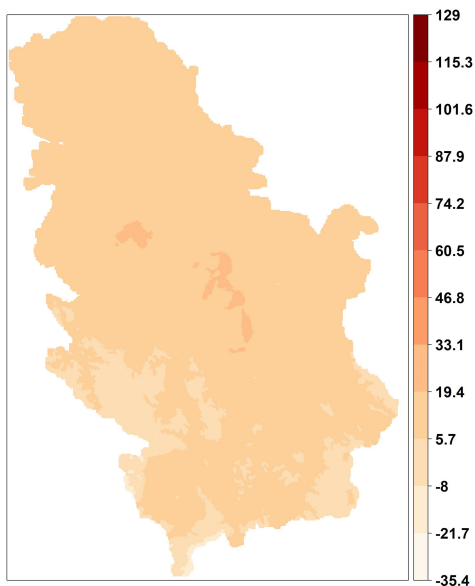
1971-2000 / 1961-1990

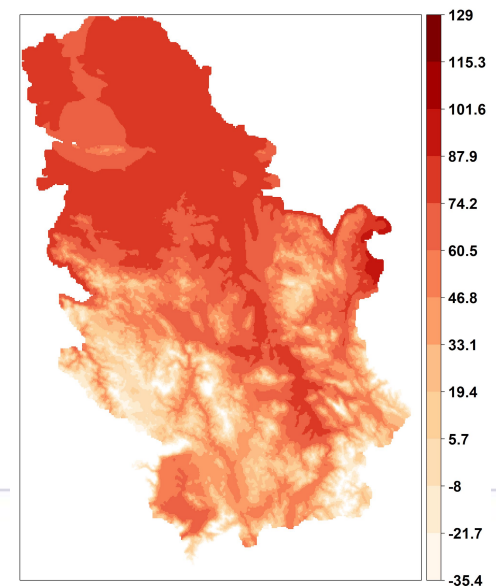
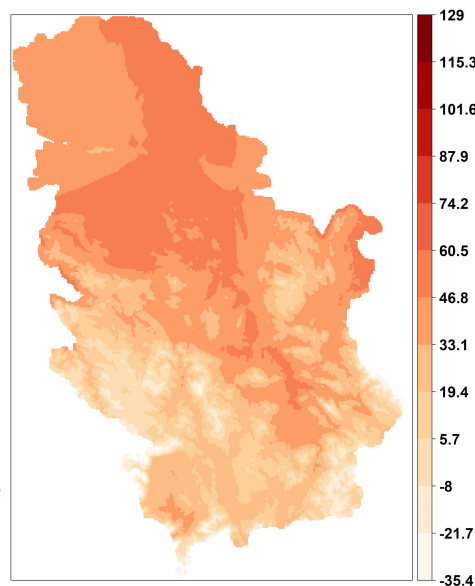
1981-2010 / 1961-1990

1991-2020 / 1961-1990

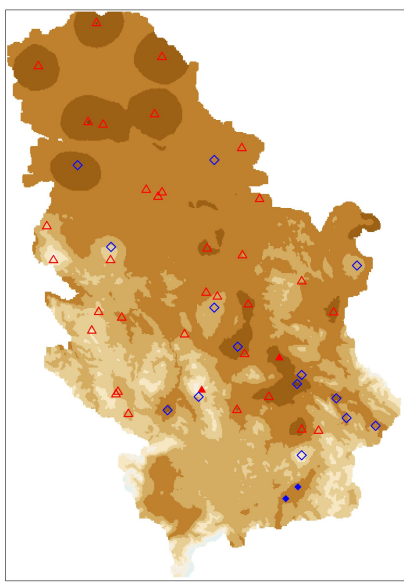

Степен дан хлађења (22°C)

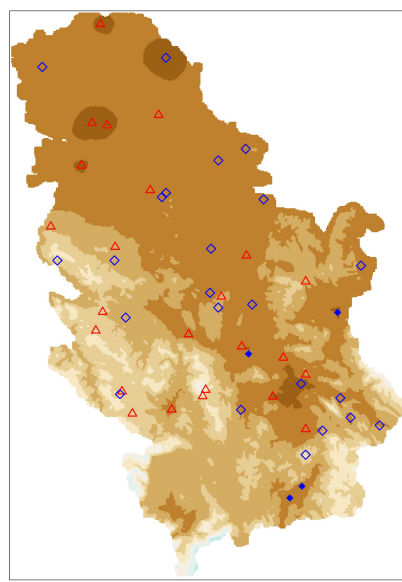

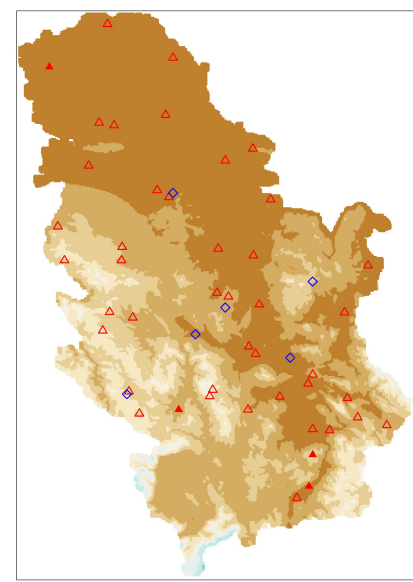
Број дана са падавинама већим од 30 mm

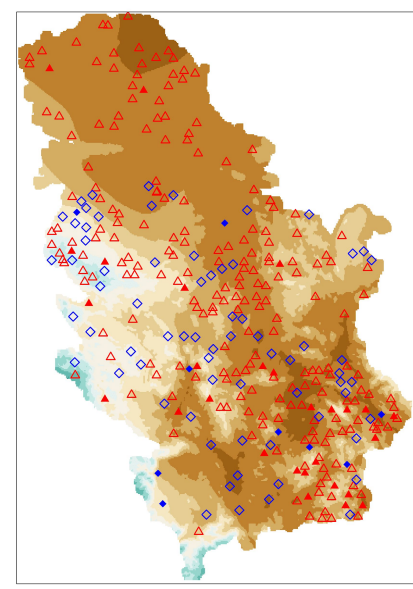
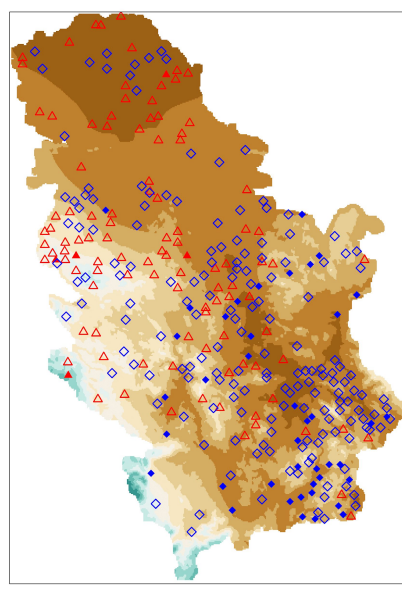
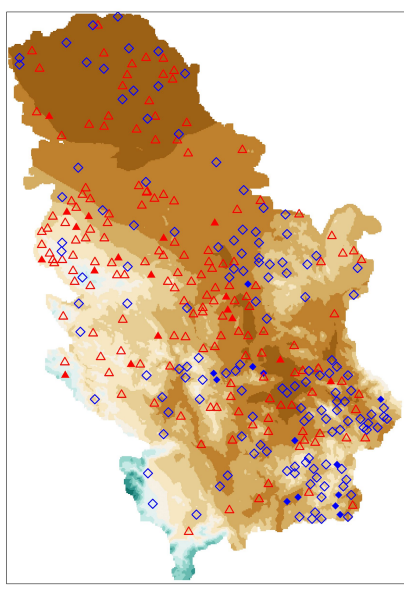
1961-1990

1971-2000

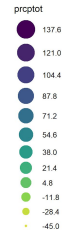
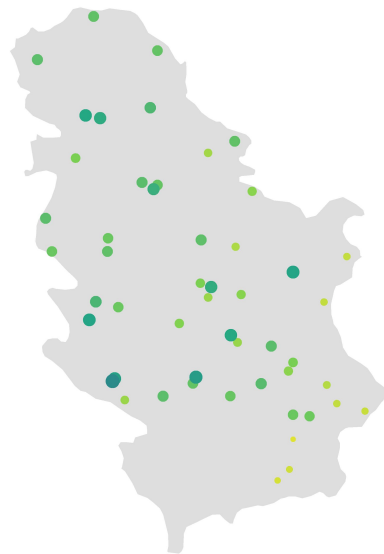

1981-2010

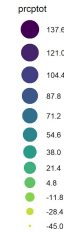
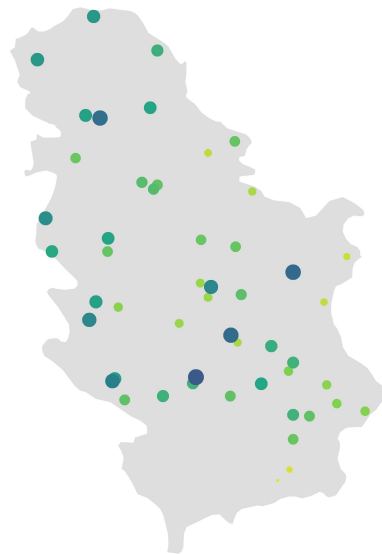

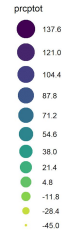
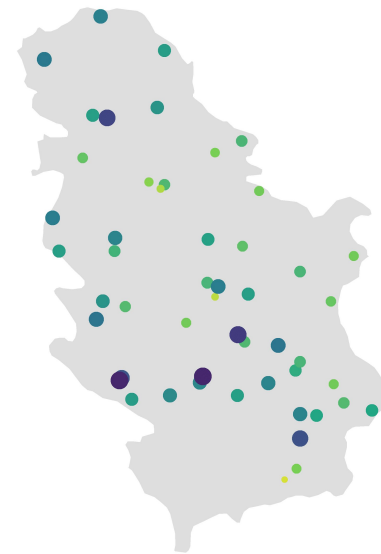
Годишња количина падавина

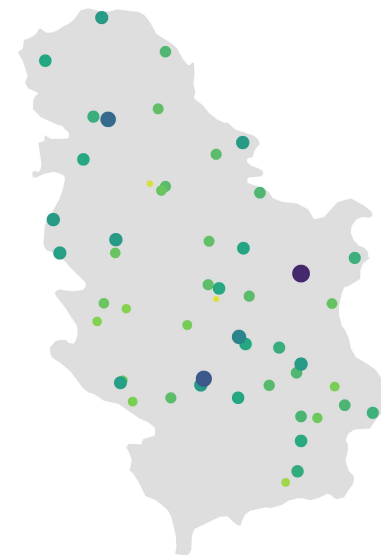
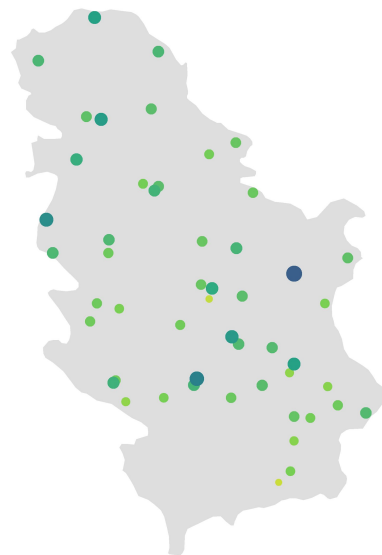
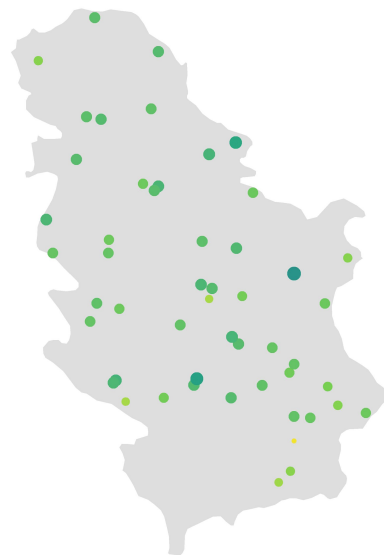
1971-2000 / 1961-1990

1981-2010 / 1961-1990

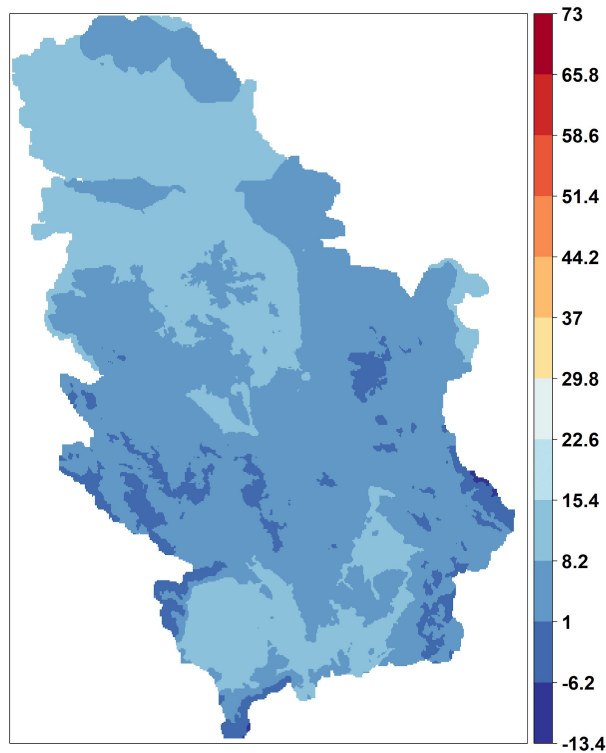
1991-2020 / 1961-1990

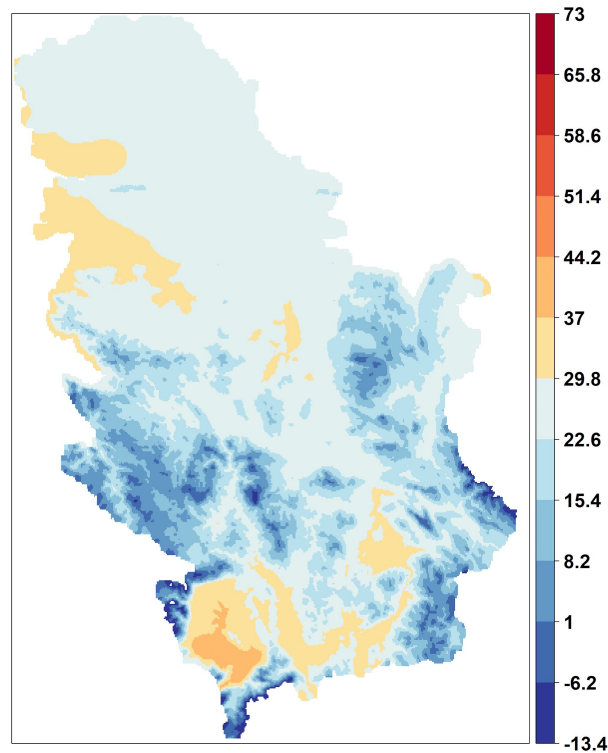
Максималне тродневне количине падавина

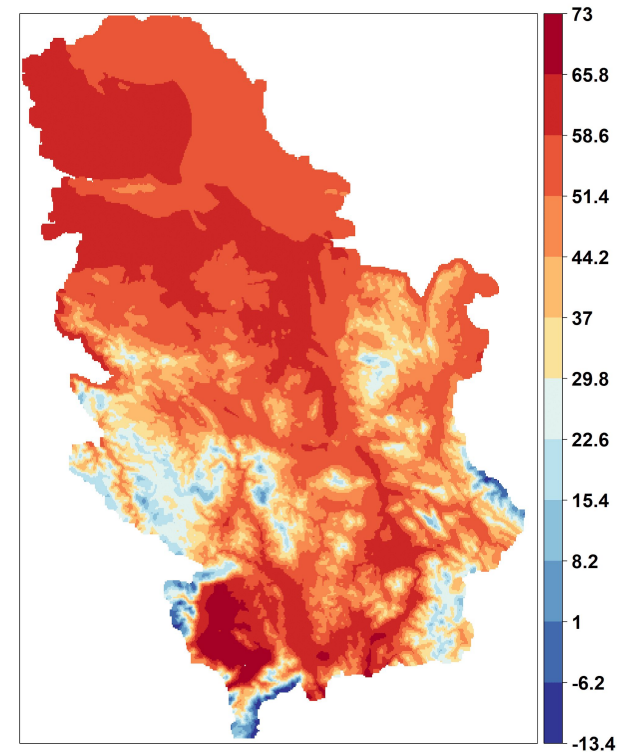
Број дана са максималном температуром већом од 30°C - RCP8.5

2011-2040 / 1971-2000

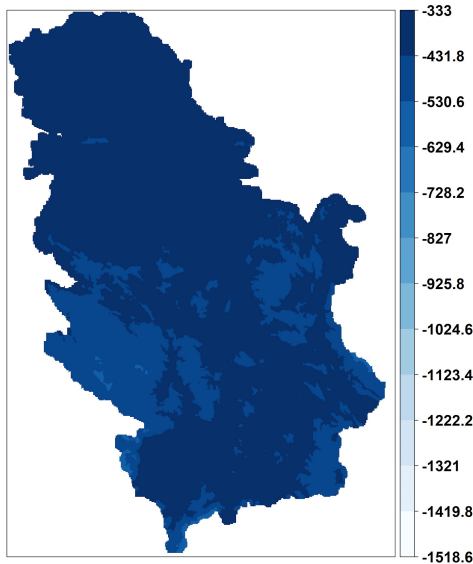
2041-2070 / 1971-2000

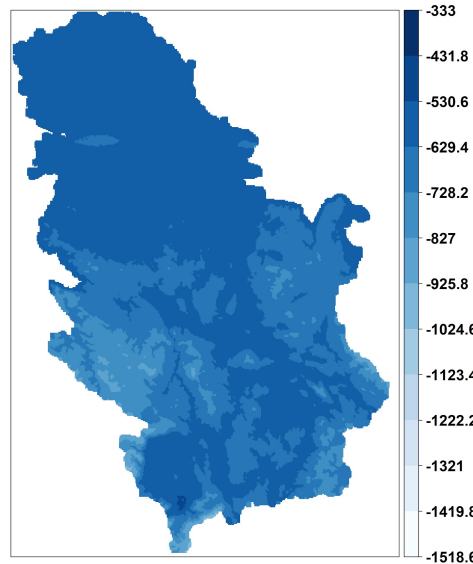
2071-2100 / 1971-2000

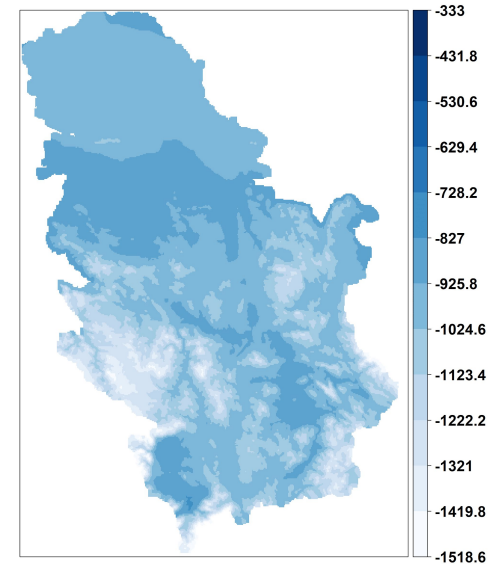
Степен дан грејања (12°C) - RCP8.5

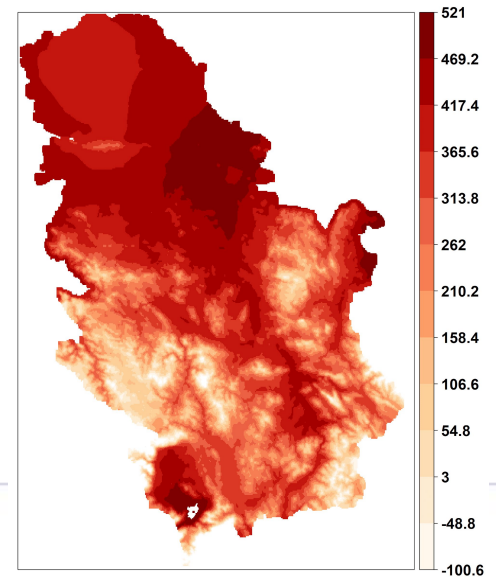
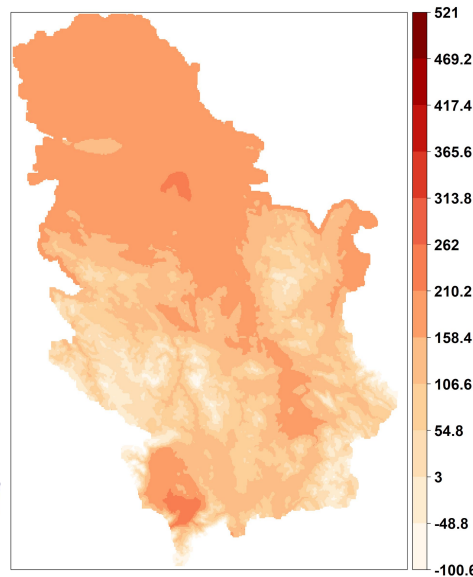
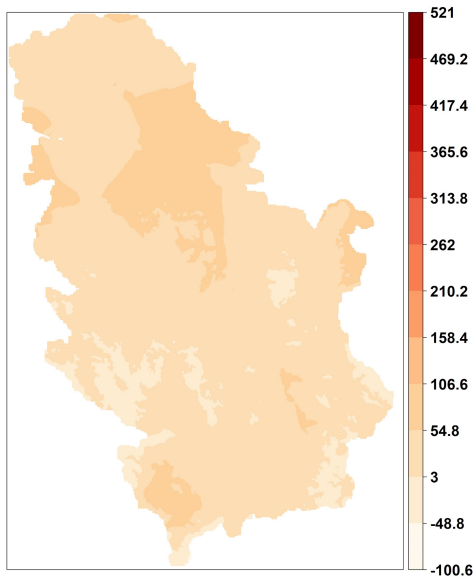
2011-2040 / 1971-2000

2041-2070 / 1971-2000

2071-2100 / 1971-2000

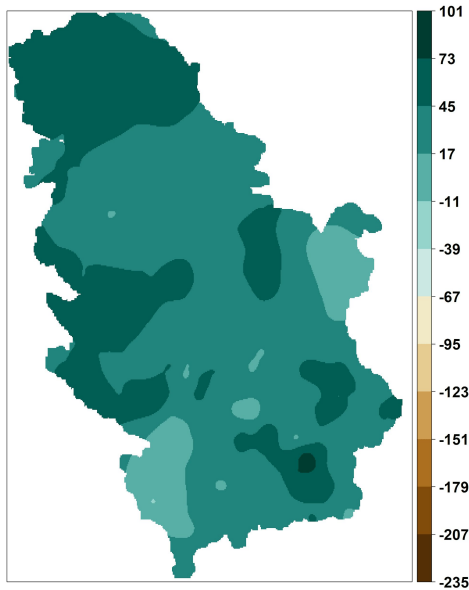

Степен дан хлађења (22°C) - RCP8.5

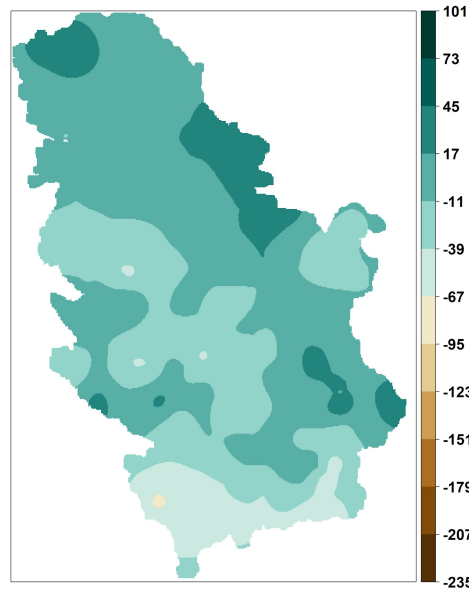

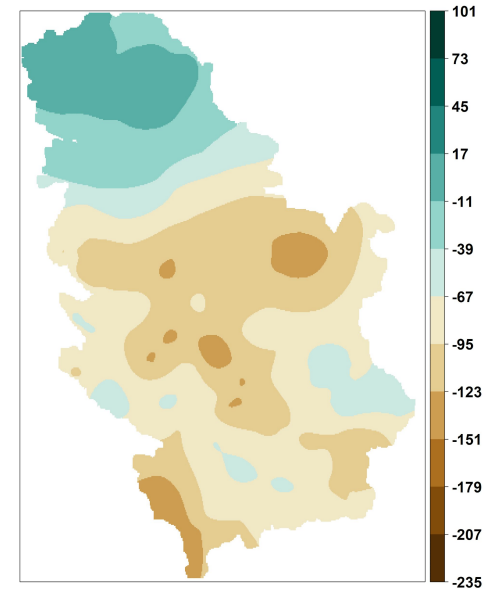
Годишња количина падавина - RCP8.5

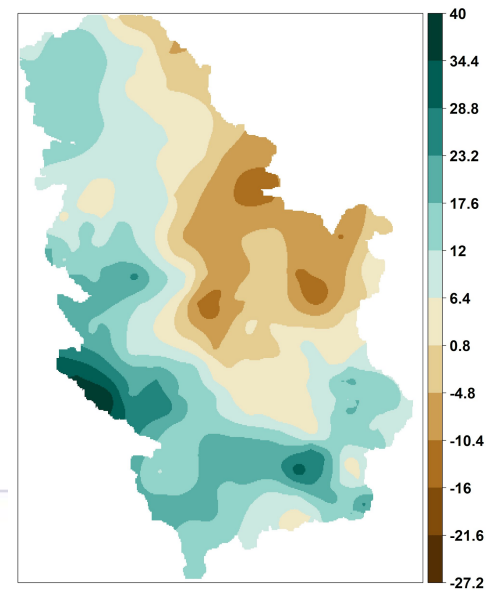
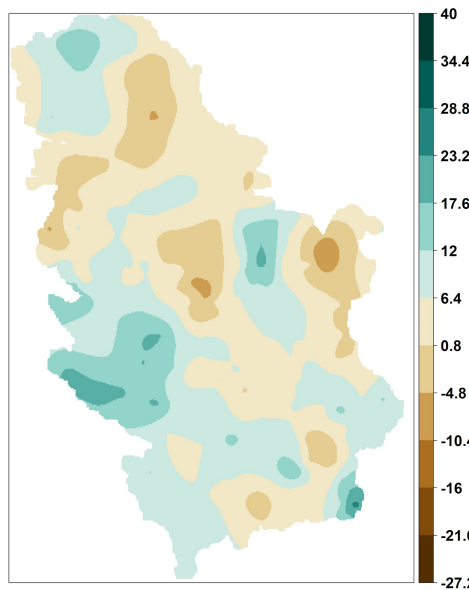
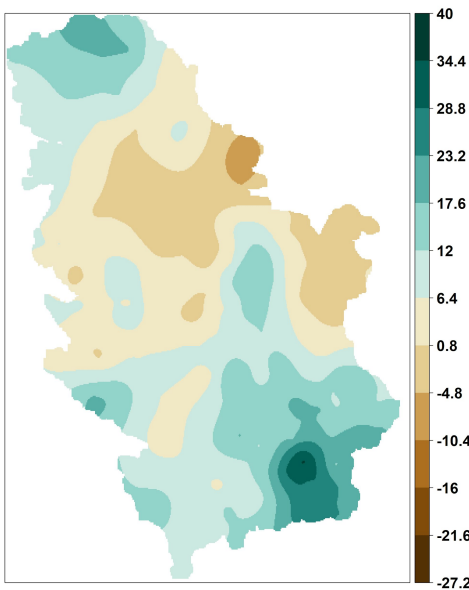
2011-2040 / 1971-2000

2041-2070 / 1971-2000

2071-2100 / 1971-2000

Максималне тродневне количине падавина - RCP8.5

Температурни индекси

Ознака индекса	Опис индекса	Јединице	Осетљиви сектори
ID0	Ледени дани - број дана са максималном температуром мањом од 0°C	дан	здравство, пољопривреда, шумарство, смањење ризика од катастрофа
FD0	Мразни дани - број дана са минималном температуром мањом од 0°C	дан	пољопривреда, здравство, шумарство, смањење ризика од катастрофа
TNlt2	Број дана са минималном температуром мањом од 2°C	дан	пољопривреда, шумарство
TNltm2	Број дана са минималном температуром мањом од -2°C	дан	пољопривреда, шумарство
TNltm20	Број дана са минималном температуром мањом од -20°C	дан	пољопривреда, шумарство, смањење ризика од катастрофа
TR20	Тропске ноћи - броја дана са минималном температуром већом од 20°C	дан	пољопривреда, здравство, шумарство, смањење ризика од катастрофа
SU25	Летњи дани - број дана са максималном температуром већом од 25°C	дан	здравство, смањење ризика од катастрофа, шумарство, пољопривреда
TXge30	Број дана са максималном температуром једнаком или већом од 30°C	дан	Здравство, пољопривреда, шумарство
TXge35	Броја дана са максималном температуром једнаком или већом од 35°C	дан	здравство, пољопривреда, шумарство, смањење ризика од катастрофа, енергетика
TMge5/10	Број дана са средњом дневном температуром већом од 5°C/10°C	дан	пољопривреда, шумарство
TMlt5/10	Број дана са средњом дневном температуром мањом од 5°C/10°C	дан	пољопривреда, шумарство
DTR	Дневни температурни опсег, T _{max} -T _{min}	°C	шумарство

Температурни индекси

Ознака индекса	Опис индекса	Јединице	Осетљиви сектори
GSL	Дужина вегетационог периода - број дана у години између прве појаве шест узастопних дана са средњом дневном температуром вишом од 5°C и прве појаве шест узастопних дана са средњом дневном температуром нижом од 5°C.	дан	пољопривреда, смањење ризика од катастрофа, шумарство
GDDgrowTb	Степен дан раста пољопривредних култура - годишња сума разлика $T_{sr}-T_b$, T_b је дефинисана температура при чему је задовољен услов $T_{sr}>T_b$	°C	здравство, пољопривреда, шумарство
CDDcoldTb	Степен дан хлађења - годишња сума разлика средње дневне температуре и дефинисане температуре, $T_{sr}-T_b$ (T_b је дефинисана температура и задовољен је услов $T_{sr}>T_b$)	°C	енергетика, здравство
HDDheatTb	Степен дан грејања - годишња сума разлика средње дневне температуре и дефинисане температуре, T_b-T_{sr} (T_b је дефинисана температура и задовољен је услов $T_{sr}<T_b$)	°C	енергетика, здравство
TNm	Средња вредност минималне дневне температуре за дати временски период	°C	енергетика, здравство
TNx/TNn	Максимална / минимална вредност минималне температура за дати временски период	°C	пољопривреда, енергетика, шумарство
TXxm	Средња вредност максималне дневне температуре за дати временски период	°C	водопривреда
TXn/TXx	Минимална / максимална вредност максималне дневне температуре за дати временски период	°C	пољопривреда, енергетика, шумарство
*TN10p	Хладне хоћи - процентуални удео броја дана са минималном температуром мањом од десетог перцентила израчунаог на основу дефинисаног климатолошког периода	%	енергетика
*TN90p	Топле ноћи - процентуални удео броја дана са минималном температуром већом од деведесетог перцентила израчунаог на основу дефинисаног климатолошког периода	%	енергетика

Температурни индекси

Ознака индекса	Опис индекса	Јединице	Осетљиви сектори
*TX10p	Хладне обданице - процентуални удео броја дана са максималном температуром мањом од десетог перцентила за дефинисани климатолошки период	%	енергетика
*TX90p	Топле обданице - процентуални удео броја дана са максималном температуром већом од деведесетог перцентила за дефинисани климатолошки период	%	енергетика
*ECF_coldwave	Хладан талас када су хладне ноћи или хладне обданице ($T_{max} < 10p$ или $T_{min} < 10p$) за дефинисани климатолошки период	дан	здравство, пољопривреда, водопривреда, смањење ризика од катастрофа, енергетика, шумарство
*EHF_heatwave	Топлотни талас када су топле ноћи или топле обданице ($T_{max} > 90p$ или $T_{min} > 90p$) за дефинисани климатолошки период	дан	здравство, пољопривреда, водопривреда, смањење ризика од катастрофа, енергетика, шумарство
*TXbnTNbn	Хладни талас - број дана са хладним ноћима и хладним обданицама када су минимална и максимална температура мање од петог перцентила за дефинисани климатолошки период ($2 \leq n < 10$)	дан	здравство, пољопривреда, водопривреда, шумарство
*TXnTNn	Топлотни талас - број дана са врелим обданицама и врелим ноћима када су максимална и минимална температура веће од деведесет петог перцентила за дефинисани климатолошки период ($2 \leq n < 10$)	дан	здравство, пољопривреда, водопривреда, смањење ризика од катастрофа, шумарство
CSDI(n)	Трајање хладних таласа - број дана који чине групе од најмање шест (n) узастопних дана са минималном дневном температуром нижом од дневног десетог перцентила за дефинисани климатолошки период	дан	пољопривреда, здравство
WSDI(n)	Трајање топлотних таласа - број дана који чине групе од најмање шест (n) узастопних дана са максималном дневном температуром вишом од дневног деведесетог перцентила за дефинисани климатолошки период	дан	водопривреда, пољопривреда, здравство

Падавински индекси

Ознака индекса	Опис индекса	Јединице	Осетљиви сектори
PRCPTOT	Годишња сума падавина за влажне дане (влажни дан је у овом контексту дефинисан као дан са сумом падавина једнаком или већом од 1.0 mm)	mm	пољопривреда, водопривреда, шумарство
CDD	Узастопни суви дани - максималан број узастопних сувих дана током године	дан	водопривреда, пољопривреда, здравство
CWD	Узастопни влажни дани - максималан број узастопних влажних дана током године	дан	водопривреда, пољопривреда, здравство
R10/20/30 mm	Број дана у којима су дневне суме падавина веће или једнаке 10/20/30 mm током године	дан	водопривреда, пољопривреда, шумарство
Rx1/3/5day	Максимална једнодневна/тродневна/петодневна количина падавина	mm	пољопривреда, шумарство, смањење ризика од катастрофа
SDII	Средњи дневни интензитет падавина - годишња сума падавина подељена са бројем влажних дана	mm/дан	водопривреда, шумарство
*R95p	Веома влажни дани - сума падавина у влажним данима са дневном количином падавина већом од деведесетпетог перцентила за дефинисани климатолошки период	mm	водопривреда, пољопривреда
*R99p	Екстремно влажни дани - сума падавина у влажним данима са дневном сумом падавина већом од деведесетдевог перцентила за дефинисани климатолошки период	mm	водопривреда, пољопривреда
*R95ptot	$100 \cdot r95p / \text{PRCPTOT}$	%	водопривреда, пољопривреда, шумарство
*R99ptot	$100 \cdot r99p / \text{PRCPTOT}$	%	водопривреда, пољопривреда, шумарство

Хвала на пажњи

biljana.milic-petrovic@hidmet.gov.rs
